



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Universitätsbibliothek Paderborn**

### **Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita**

**Pennotto, Gabriele**

**Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.**

XVI. Refugium Ioannis Marquez, & aliorum nonnullorum præcluditur.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-38634**

solute Eremitas Ordinis Sancti Augustini nuncupatos.

Quarto istos Eremitas S. Augustini illos fuisse, qui ante vniionem generalem Richardum Diaconum Cardinalem Protectorem habebant, & ad illos referenda esse verba alterius Bullæ Alexandri IV. per quam ipsum Richardum Cardinalem toti Ordini post generalem vniionem in Protectorem præfuit, cum ait. *Nos istaque considerantes, quod ipsi fratres ab olim in Patrem beneuolum habuerunt, eum ipsos amplexatus fuisse sincera in Domino charitate, quodque Fratres, & Ordo prædicti sub tua protectione poterunt Deo propitio salutaris suscipere incrementa &c.* Quam bullam refert Marquez cap. 3. §. 3. Quinto infertur, Cardinalem Gulielmum, qui ante vniionem generalem erat Protector Congregationis Eremitarum P. Ioannis Boni, tempore vniionis, & post illam, vel vita functum fuisse, vel Protectioni cessasse. Demum quod ad rem attinet, sequitur, siue Congregatio ante vniionem S. Augustini nuncupata, cuius erat Protector Cardinalis Richardus, eadem esse cum illa Ioannis Boni, siue non, non habuisse certum, & determinatum habitum, quem nunc Eremitæ portant, imò nec titulum, & regulam D. Augustini, nisi post Gregorium IX. quod solum in hoc capite contendebamus.

### CAPVT VIGESIMVM SEXTVM.

#### Refugium Ioannis Marquez, & aliorum nonnullorum præcudatur.

I. **V**im rationis superiori capite explicatae senserunt Azorius, & Io. Marquez cap. 4. §. 3. vbi ad illam infringendam multa dicit. Et primo ait, electionem nigri habitus non sub Alexandro IV. sed sub Gregorio IX. ab Eremitis Augustinianis factam: sed quia hoc illius causam non iuuabat, secundo loco addit, Patres Eremitas colorem illum habitus nigrum elegisse, quia B. Augustinus in ipsa fundatione Ordinis Eremitici colorem habitus minime determinauerat, sed in eorum optione illius determinationem reliquerat: hoc vnum cauens, ut præter naturalem vellere colorem, nullum alium arte superinducerent? Quod confirmare nititur primo autoritate D. Antonini 3. part. tit. 24. cap. 14. §. 5. secundo exemplo B. Fulgentij quem citra omnem difficultatem Eremitam Augustinianum fuisse constat ex Baronio tom. 6. annal. sub 504. & Ioanne Molano, qui, vt in eius vita à quodam illius discipulo scripta legitur. *Casalam preciosam vel superbis coloris, nec ipse habuit, nec suos monachos habere permisit, subter casalam nigello, vel lino pallo circumdatus inestit.* Ex quibus verbis Cardinalis Baronius deducit, apud Eremitas Augusti-

nianos nullam fuisse discriminationem colorum, nunc albo, vel nigro pallio vterentur: dummodo, quem exhiberet in vellere natura colorum, cum absque delectu in vellibus recinerent.

Verum hæc responsio non solum rationem superiori capite allatam non euerit, sed omnia, quæ de cuculla Augustini eremitica ab autoribus sermonum ad eremitas, & de baptismo Augustini, nec non Epistolam, sub nomine Valerij, & Sigiberti, & à fratre Iordano, D. Antonino, & Corolano & alijs traduntur, in discrimen apertum deducit, neque cum D. Antonino, neque cum prædictis autoribus sed nec cum Baronio, multo minus cum veritate consentit. Primo namque sic respondente D. Antonino, cuius auctoritati nititur, manifeste contradicere, apparet ex verbis eiusdem D. Antonini in princillius cap. quibus docet, & dicit, quod licet potuerint olim fuisse aliqui Eremitæ sub Regula Augustini in solitudinibus degentes, tamen illi eius Ordinis non erant, cuius nunc sunt, qui vocantur Eremitæ Ordinis S. Augustini, quos dicit post fratres Mendicantes inlicitos: & verba illius sunt posita superius cap. 19. ad quem locum remittit. Confirmatur etiam ex alijs eiusdem Antonini verbis positis infra §. 5. vbi de habitus Eremitici determinatione per Gregorium IX. & Alexandrum IV. facta sic subiungit. *Et quantum inter illi simplices fratres dubitabatur, qui esset verus habitus eorum, hinc est, quod Sedes Apostolica ad primarias Ordinis origine, habitum superiorem eis determinauit imò verum per S. Augustinum determinatum eis delectant, statim videlicet, quod eorumdem Fratrum Ordinis Eremitarum S. Augustini habitus exterior esset cuculla nigra, & nullus alterius coloris, cuius longè, & præteritis manibus, desuper corrigia ampla cuculla. Quæ verba & si re ipsa fidem non faciunt, quia B. Antoninus in principio præcellatur, se non ex propria sententia illa scribere, sed referendo ea, quæ religiosus quidam dicti Ordinis scribit, sufficienter tamen ad ipsius Marquez inconstantiam in autoribus referendis monstrandam, qui dicit, ex sententia B. Antonini Augustinum colorem habitus sui Eremitici non determinauisse, cum è contrario B. Antoninus scribat, nigrum colorem ita ab Augustino determinatum, vt nullus alterius coloris esse possit.*

Secundo, data veritate istius responsionis, conueniunt, & falsitatis conuincuntur omnia, quæ de nigra Augustini & suorum Fratrum cuculla, & zona coriacea traduntur ab Autore sermone B. Ambrosio adscripti, & sermonum ad Eremitas, præsertim serm. 5. 27. & 28. item Epistola sub nomine Valerij, & alterius Epistolæ sub nomine Sigiberti, & à D. Antonino ex relatione ipsorum Eremitarum d. cap. 14. §. 2. & ab alijs, qui eiusmodi cucullas, & zonas libros complent. Nam si B. Augustinus colorem nigri cuculle Eremiticæ minime determinauit, sed in eorum electione, vel albo, vel nigro reliquit, cur illum cuculla, & zona nigra induit, &

cinctum pingunt? Dicent, prout Marquez loco citato, B. Augustinus dem induisse nigrum, sed eiusmodi Eremitis minime præscripsisse. Verum prædictos Autores, qui vnanimiter tenent, non solum B. Augustinum, sed discipulos Eremitas nigras cucullas induit, ut serm. 27. ad Eremitas, quem ad partem notauit, & allegauit frater Iordanus legatur etiam B. Antoninus d. cap. 1. & 2. bens, ex persona eiusdem Augustini sermone ad Eremitas. *Duo decem fuisse habitus cucullam nigram, calceamentum ad differentiam Monachorum.* Quod si fragmenta esse non negem, sufficienter ostendendum, assertores Augustini nullo sunt amodo probabili subnixi, re, modo negare, & non minus cum alijs, cum argumentorum molendinaria. Præterea si Augustinus habitus cucullam nigram zona coriacea etiam siue à B. Ambrosio, siue à Simplicio religio, sum, & regularem habitum a quo per totam vitam suam etiam in Ierde portauit, nec ab illo portando penem ad ordinem Episcopalem dispensare nec dispensari potuit, vt idem Autor loquitur, contendit, vnde probabitur, illius habitus ad eundem habitum portatum, siue in illorum optione electi, vel albi coloris reliquisset. Sanè constat, ad vim argumentorum fugiendâ ditata, nec vilius autor & fundator Ordinis inuenitur, qui colorem habitus eiusdem Ordinis in electione suorum reliquerit, vt vel nigro, vel albo libito vterentur.

III. **T**ertio, contra eandem responsionem quod B. Antoninus, seu verius I. nius ait, tempore vniionis Generalis, & tationis habitus Eremitici per Greg. IX. d. cap. 14. factæ dubitatum, quoniam habitus Eremitarum, & idè fuisse eundem tum per Sedem Apostolicam determinatum, vel Ordo Eremiticus, cui Summi Pontificis D. Augustini institutus, & in aliquibus temporibus, ac seruatus. Si est Ordo nouus, cuius nonus, neque ex illo sciri potest, quibus fuerit D. Augustini, vel suorum Si Ordo antiquus, & à B. Augustino conuenit, vel fuit continuatus cum diuersis, & hoc dici non potest, quia ex diuersis bitus à posteriori infertur diuersitas Ordinis. D. Th. 2. 1. q. 85. art. 8. vel nouus cum identitate habitus, & hoc non potest, quomodo enim dubitatum quoniam esset verus habitus Eremitarum



cinctum pingue? Dicent, prout de facto dicit Marquez loco citato, B. Augustinum habitu quidem induisse nigrum, sed cuiusmodi colorem suis Eremitis minime præscripsisse. Verum hoc est contra prædictos Auctores, qui vnanimi consensu fatentur, non solum B. Augustinum, sed omnes illius discipulos Eremitas nigra cuculla induisse. Legatur serm. 27. ad Eremitas, quem ad præfens institutum notauit, & allegauit frater Iordanus lib. 1. c. 1. §. legatur etiam B. Antoninus d. cap. 14. §. 2. sic scribens, ex persona eiusdem Augustini in quodam sermone ad Eremitas. *Duodecim fratres, qui induunt cucullam nigram, calceamenta, & zonam nigram ad differentiam Monachorum.* Quæ omnia et si figmenta esse non negem, sufficiunt tamen ad ostendendum, assertores Augustinianæ cuculle nullo fundamento probabili subnixos modo asserere, modo negare, & non minus cum scriptis, quam cum alijs, cum argumentorum mole premuntur, digladiari. Præterea si Augustinus statim baptizatus cucullam nigram zona coriacea desuper cinctam sive à B. Ambrosio, sive à Simpliciano, veluti religiosi sum, & regularem habitum accepit, illumque per totam vitam suam etiam in Episcopali sede portauit, nec ab illo portandum per assumptionem ad ordinem Episcopalem dispensatus fuit, sed nec dispensari potuit, vt idem Auctor cap. 7. §. 7. & seqq. contendit. vnde prohibetur, illum suos Eremitas ad eundem habitum portandum non adstrinxisse, aut in illorum optione electionem nigri, vel albi coloris reliquisse? Sanè commenta hæc sunt, ad vim argumentorum fugiendam gratis meditata, nec vllus auctor & fundator Ordinis hæcenus inuentus est, qui colorem habitus essentialis eiusdem Ordinis in electione suorum discipulorum reliquerit, vt vel nigro, vel albo pro eorum libito vterentur.

III. Tertio, contra eandem responsonem facit, quod B. Antoninus, seu verius frater Iordanus ait tempore vniouis Generalis, & determinationis habitus Eremitici per Greg. IX. & Alexandrum IV. factæ dubitatum, quisnam esset verus habitus Eremitarum; & idco fuisse eiusmodi habitum per Sedem Apostolicam determinatum: nam vel Ordo Eremiticus, cui Summi Pontifices habitum nigrum cucullatum cum zona pellicea decreuerunt, erat Ordo nouus, vel Ordo antiquus à D. Augustino institutus, & in aliquibus saltem continatus, ac seruatus. Si est Ordo nouus: ergo habitus nouus, neque ex illo sciri potest, quod talis habitus fuerit D. Augustini, vel suorum Eremitarum. Si Ordo antiquus, & à B. Augustino continuatus, quæro, vel fuit continuatus cum diuersitate habitus, & hoc dici non potest, quia ex diuersitate habitus posteriori inferret diuersitas Ordinis, iuxta doctrinam D. Tho. 2. 2. q. 185. art. 8. vel fuit continuatus cum identitate habitus, & hoc etiam dici non potest, quomodo enim dubitatum fuisset, quisnam esset verus habitus Eremitarum, si illi cu

eodem habitu à B. Augustino instituto, vsque ad tempora Greg. IX. Alex. IV. fuissent continuati? Neque obstant, quæ subiungit idem Antoninus, sive frater Iordanus, quod Sedes Apostolica aspiciens ad primam originem Ordinis, habitum superiorum eis determinauit, imò verius per S. Augustinum determinatum declarauit. Primo namque vnde habet hic autor, quod Summi Pontifices talem habitum ita Eremitis determinatum declarauerint, aspicientes ad primam originem d. Ordinis, aut quod per S. Augustinum ipsis determinatum declarauerint? cum in dictis bullis de hac re ne verbum quidem habeatur. Ad hæc, vnde scire poterunt Summi Pontifices, talem determinationem à B. Augustino factam, cum in omnibus libris authenticis Augustini, vel Possidij, vel in probatis Auctoribus antiquis, ne verbum quidem de illo habitu reperitur? Rursus si Summi Pontifices talem habitum per B. Augustinum determinatum declarauerunt, cur illum in optione fratrum Eremitarum reliquerunt, vt ipsæ Pontificum bullæ adiunt? cur dicit Marquez, B. Augustinum illius colorem minime decreuisse, sed in illorum arbitrio reliquisse? Videas quæ lo, in quantas angustias sese coniiciunt, qui non veras causas tueri volunt.

IV. Quarto, contra eandem responsonem maxime arguet exemplum ex D. Fulgentio allatum, in quo Io. Marquez firmissimum præsidium sibi ponit. Dato enim sed non concesso, quod B. Fulgentius Augustini discipulus, & Augustiniani instituti professor, & amulator fuerit, quod Baronius gratis, & sine fundamento asserit, de qua re inferius, consequens erit, talem fuisse habitum monachorum sive Eremitarum Augustinensium, qualis eiusdem B. Fulgentij fuit. Verum B. Fulgentij habitus siue quod ad formam, siue quod ad colorem attinet, cum habitu ipsis Eremitis per Summos Pötes. determinato nihil prorsus, atq; prorsus commune habet: nam quod ad colorem spectat, ille D. Fulgentij naturalis erat, quem velleribus natura præbuisset, nigellus, siue lactineus ille verò per artem superadditus, & à naturali vellere multum distans, vt patet. Deinde quoad formam, habitus Eremitarum, quæ Greg. IX. & Alex. IX. decreuerunt, est cuculla nigra cum amplis manicis, zona pellicea ampla, & omnibus patente desuper cinctæ, sua longitudine temperans, adeo vt calceamenta ab omnibus videri possint, quam cucullam B. Fulgentium nunquam induisse legitur. Legimus verò illius habitum fuisse casulam, sub qua pallio nigello, vel lactineo circumdatus incessit, & vt integrum illum habitum, pro quo nonnulli tantopere, & tam perperâ streperunt, ibi ob oculos ponam accipe illi ex eius discipulo Anonimo in ipsius vita cap. 18. ita depictum: *Nūquam, inquit, præiussa vestimenta que sunt, aut quotidiana vestimenta prætermisit, aut conditos suauiter cibos vel tæter hupites manducauit, aut discumbendo saltem requiescere, & resolueri rigidum propositum voluit, sed vna tantum visibilia tunica, siue per astatem, siue per hycem, & a-*



174



tenter indutus, gratia quidem, sicut omnes episcopi, nūquam utebatur, cingulo pelliceo, tanquam monachus, cingebatur. Sic studio humilitatis ambitionem vestium fugiebat, ut nec ipsa calcamenta a suscipiens clericorum, aut vicinis caligin in tempore hyemis, aut caligula in tempore aestatis uteretur. Intra monasterium sanè interdum soleas accipiebat, frequenter nuda pedibus ambulabat. Casulam pretiosam, vel superbi coloris, nec ipse habuit, nec monachos suos habere permisit. Subtus casulam nigello, vel lactineo pallio circumdatus incescit. Quando tēperies aëris inuitabat, solo pallio intra monasterium est cooperatus. Scapula vero nuda nunquam à nobis visus est, nec deposito saltem cingulo somnum petiuit, sua autem conscientia, Deo teste, fiduciam gerens, in qua tunica dormiebat, in ipsa sacrificabat, & tempore sacrificii mutanda esse corda potius, quam vestimenta dicebat. Hæc ille, ex quibus habet totam rem vestiarum B. Fulgentij in tribus constituisse, nimirum in tunica vilissima, cingulo pelliceo cincta, in pallia nigello, vel lactineo, & in casula, quam super pallio ferebat. Conferamus modò hæc eadem vestimenta cum habitu D. Augustini, & videbimus hæc ab illo toto caelo distulisse, ut mirum sit valde, viros ingenio præclaros repletos, qui affirmare non dubitauerint, B. Augustinum talem habitum gessisse, qualis fuit, quem B. Fulgentius gerebat; B. enim Augustinus factur se birrum, & tunicam lineam, & alia clericorum indumenta communia, & ex communi vestuario accipere voluisset. At de B. Fulgentio dicitur, quod nec calcamenta quidem clericorum, aut illorum caligas in hyme, aut caligulas per æstatē accipere volebat. De B. Augustino ait Possidius cap. 22. *Vestes eius & calcamenta, & lectuala ex moderato, & compositi erant, nec nitida nimium, nec absita plurimum, quia hu plerumque vel iactare se insolenter homines solent, vel abicere, ex viroque non sua resu Christi, sed qua sua sunt, ydem querentes.* De Fulgentio verò illius item discipulus. *Sed vnicatantum vilissima tunica, sine per æstatem sine per hyemem &c.* De Augustino Possidius. *Menja vsus est frugalis, & parca, qua quidem inter olera, & legumina, etiam carnes aliquando propter hospites, & propter infirmos iocemebat, semper autē vinum habebat &c.* & infra: *cochlearibus tantum argenteis utens, cetera vasa, quibus mensa inferebantur cibi, vel testea, vel lignea, vel marmorea erant.* De Fulgentio idem illius discipulus. *Nunquam denique pretiosa vestimenta quaesuit, aut quotidiana in unia prætermisit, aut conditos suauiter cibos, vel inter hospites manducauit, aut discumbendo saluē requiescere, & resoluere rigidum propositum veluit. Conferatur modò idem habitus eum habitu Eremitis per Gregorium IX. & Alexandrum IV. præscripto. Primus habitus D. Fulgentij erat tunica vilissima cingulo pelliceo succincta. hæc verò, quæ sola cum habitu Eremitarum aliquid commune habere videtur, nihil tamen commune cum illo habet. Primò, quia tunica Eremitarum est habitus exterior, & superior omnibus alijs indumentis, qui omnia tegit, & à nullo tegitur, at tunica D. Fulgentij*

erat habitus interior, & inferior, qui pallio & casula tegebatur. Secundò, quia tunica Eremitarum est cuculla ampla, & amplas habens manicas. Tunica verò D. Fulgentij talis non erat, nec esse poterat, cum esset vellus inferior, quam pallium, & casula tegebant. Tertio, tunica Eremitarum necessario debet esse nigri coloris; at tunica D. Fulgentij talis coloris non erat, aut saltem in eius vita hoc non legitur, & contrarium potius suadet, cum de pallio dicitur, illud vel nigellū, vel lactineū fuisse, quod valde probabiliter etiā de interiori tunica dici potest, & debet. Secundus habitus D. Fulgentij erat pallium nigellum, vel lactineū. Et Baronius hinc deducit, quod non solum ipse, sed etiā illius Monachi eiusmodi habitu utebantur. At Eremitæ ex præscripto Summorum Pontificum palliū siue nigellum, siue lactineum non deferunt, sed nec deferre possunt; quia vestis illorū superior debet esse cuculla desuper cincta corrigia ampla, & patente, quæ ab omnibus videri possit, nec vilo modo tegatur. Nec dici potest, pallium, & cucullam idē esse, quia patet esse habitus distinctos, & vt distinctos illos etiā numerat B. Hieronymus in vita Hilariōnis dū ait: *Omnes diuitias suas ei relinquens, Evangelijū sicut & tunicam laneam, cucullam, & palliū.* Adde quod cuculla est habitus Monachorū proprius cap. m. d. damus 19. q. 3. & Concilium Aquiligrani cap. 125. Pallium vero est commune, tam Clericis, quā Monachis, vt notat gloss. in cap. Episcopi, in verbo operimento 27. q. 4. Tertius habitus D. Fulgentij, & suorum Monachorū, erat casula, hanc etiā i cuculla distinctam ostendit Baronius tomo 1. anal. sub anno 38. nu. 69. vbi, auctoritate Hieronij Episcopi Constantinopolitani, probat casulā fuisse habitum sacerdotalem. Quare vt re concludamus, si B. Fulgentij habitus, cum habitu Eremitæ per Gregorium IX. & Alexandrū IV. determinato, conferamus, imò etiā cum habitu D. Augustini, videbimus, hunc cum illis nihil prorsus commune habuisse, vt vanissima lint nugamenta, velle ex illo affirmari, quod Summi Pontifices eiusmodi habitū Eremitis decreuerint, quia talis fuerit habitus D. Fulgentij, vel D. Patris Augustini, vel habitus D. Fulgentij fuisse habitum eiusdē D. Augustini. Quarto, determinatio habitus monastici non solum quoad colorem, verum etiam, quoad materiam, & formam attendi debet, alias ipsi Eremitæ, qui conueniunt cum Seruitis, & alijs in colore, & materia habitus, conueniret etiam in eodē Ordine, quod falsum est. At habitus per Greg. IX. & Alexandrū IV. Eremitis determinatus, neq; in colore, neq; in forma, cum habitu D. Fulgentij, & suorum Monachorū conuenit, nam quoad colorem, ille naturalis erat, ille vero per artem inductus, quoad formā neq; Fulgentius, neq; sui Monachi à Baronio descripti, cucullā leguntur induisse: hic vero est cuculla amplas habens manicas, zona ampla, & patente desuper cincta. Ergo hic Eremitarū habitus ab illo est omnino distinctus, & diuersus.

Vlterius

Vlterius Si Eremitæ, quibus G. Alexander IV. habitum huiusmodi crediderunt Summos Pontifices in do ad primæam Ordinis institutio se, & declarasse, istum fuisse habitum non institutum, cur opus fuit ad dīferendum, penes, & censuris Ecc. compellere, vbi præsertim cum re Marquez simplicissimos fatetur, aguisse verò censuris, & penes illos tum ferendum compellere, ipsa Pontificiarum indicant, præsertim dum ait: *Fraternitati Vestra per Apostolice obedientia districtè præcipiendo tenet prædictos Priores, & Eremitas, ac penitus, seu alias, cucullas non portant, quod sicut omnium Sanctorum proxime venis sui coloris cucullas assumant, ab illis alij formiter prædictam statutum de cetero stent, singuli vestrum per suas Ciuitates, & lato cuiuslibet appellations, & court radia, & iterum ipsalibus imperatris, vel du per eos nequaquam obstantibus, mon per consuetam Ecclesiasticam districtius eos, qui conuenerint, excommunicatiōis promulgati &c.*

VI. Ado. Si Venerabiles Eremitæ cucullam nigram zona coriaceam fuisse habitum à Beato Augustino esse de numero Eremitarum à institutorum: cur post Decretum de cucullis nigris cum zona pellicea mulgatum, tot precibus se à corrigia nigra ferenda per Sedem Apostolicam postularunt, & obtinuerunt, quantū dispensatio postea fuerit illis reuocata? credat, illos à ferenda corrigia dispensati fuisse credidissent? Postulasse veritas, & obtinuisse dispensationem à b. gij. ostendit bulla Alexandri IV. VIII. Calend. Martij, Pontificatus suodo, cuius Exemplum ex Archivonorum Bononiæ degentium, & ex giorum fol. 72. extractum hic etiam emplum est.

Alexander Episcopus servus servorum dei Fratribus Episcopi, & Archiepiscopis, salutem in christo sempiternam. Sequuntur omnia sicut in aliorum cap. precedenti recitata, vsque liberius, & gratis deferri, postea si velientes verò Frater Andreas tunc Gerensius Ordinis supra scripti, & alij Fratres ad illa seruanda, sicut & ceteri, cogere dem prædecessorū præsentium accesserunt, inter præfatos humiliter supplicantes, vt eare distictis, quod ipsi facillime existimabatur dignaretur, mandato de cuius illi nigri ser



Vltimus Si Eremita, quibus Gregorius IX. & Alexander IV. habitum huiusmodi decreuerunt, crediderunt Summos Pontifices in eo determinando ad primarium Ordinis institutionem aspexisse, & declarasse, illum fuisse habitum à B. Augustino institutum, seu opus fuit ad dictum habitum ferendum, pennis, & censuris Ecclesiasticis illos compellere, vbi presertim cum religiosis, quos Marquez simplicissimos fatetur, agebatur: Oportuissimè verò censuris, & pennis illos ad talem habitum ferendum compellere, ipsa verba bullarum Pontificiarum indicant, presertim Alexandri IV. dum ait: *Fraternitati Vestra per Apostolica scripta, in virtute obediencie districte precipiendo mandamus, quatenus predictis Prioribus, & Eremitis, ac alijs, qui nigras pennis, seu abas, cucullas non portant, quod vsque ad festum omnium Sanctorum proxime venturum, nigri proferant coloris cucullas assuuant, abieciunt alijs deferendas, & firmiter predictum statutum de cetero studeant obseruare, singuli Vestrum per suas Ciuitates, & Dioceses, sublato cuiuslibet appellationis, & contradictionis obstaculo, & litteris apostolicis impetratis, vel etiam impetranda per eos nequaquam obstantibus, & monitione premissa, per censuram si eisdem districte compellatis, & in eos, qui contra fecerint, excommunicationis sententiam promulgati &c.*

VI. **A** D. Si Venerabiles Eremitæ credidissent, cucullam nigram zona coriacea desuper cinctam fuisse habitum à Beato Augustino institutum, & esse de numero Eremitarum à B. Augustino institutorum: cur post Decretum Gregorianum de cucullis nigris cum zona pellicea ferendis promulgatum, tot precibus se à corrigia super cuculla nigra ferenda per Sedem Apostolicam dispensari postularunt, & obtinuerunt, quamquam talis dispensatio postea fuerit illis reuocata? Profectò quis credit, illos à ferenda corrigia dispensari voluisse, si S. Augustinum ipsam corrigiam tulisse, & instituisse credidissent? Postulasse verò ipsos Eremitas, & obtinuisse dispensationem à ferendis corrigijs, ostendit bulla Alexandri IV. data Laterani VIII. Calend. Martij, Pontificatus sui anno secundo, cuius Exemplum ex Archiuo Fratrum Minorum Bononiæ degentium, & ex libro Priuilegiorum fol. 12. extractum hic etiam subiicio. exemplum est.

*Alexander Episcopus seruus seruorum Dei. Venerabilibus Fratribus Episcopo, & Archiepiscopo per Lombardiam &c. Sequuntur omnia sicut in alia bulla superioris cap. precedenti recitata, vsque ad illa verba, liberius, & gratius deseruiat, postea subiungit: Instigentes verò Frater Andreas tunc Generalis Prior dicti Ordinis supra scripti, & alij Fratres sui, quòd ad predictam seruanda, sicut & ceteri, cogentur, ad eiusdem predictorum fratrum assensum accesserunt, pro se, & Eremita presato humiliter supplicantes, vt eis cucullas portare distictas, quòd sibi facilius existimabant, concedere dignaretur, mandato de eis, nulli nigris ferendis circa eos*

*imponeret, nec exarceat quòd talis vsus cucullarum, ad distinctionem predictorum habituum satis sufficere videbatur. Quarum supplicacionibus iam predecessor in hac parte doctè liberaliter annuendum. Verum non sicut accepimus, ipsi Eremita de Britannis, obienta quorundam literarum super hoc à Sede Apostolica obtentorum, ac etiam alij Eremita iam dicti, contra statutum iam dictum, & prouisionem ad communem pacem prouidendam, & in eorumdem statum minorum infamiam, & scandalum plurimorum, iam in pluribus uenite presumptuerunt: & nos pro us velius predictis, quia salubriter statuta fuerunt, à supra dicto predecessore nostro, ubique, & ab omnibus Eremitis, siue Religiosis, cuiuscunque sint Ordinis, in exteriori habitu Fratrum Minoribus antedictis conformibus inuolubiter obseruari, Fraternitati Vestra per Apostolica scripta firmiter precipiendo mandamus, quatenus predictis Eremitis de cetero statutum predictum firmiter obseruare, ac illos de Britannis, cucullas, prout ipsi, vt supra dictum est, tunc acceperunt, gestare distictas, ac alios omnes, qui nigras non portant, seu abas singul. vestrum per suas Ciuitates, & Dioceses, sublato cuiuslibet appellationis, & contradictionis obstaculo, & litteris apostolicis, de corrigijs cinctis super cucullas non portantibus, per eos impetratis, nequaquam obstantibus, monitione premissa per censuram Ecclesiasticam districte compellentes, & in eos, qui contra aueruerint, sententiam excommunicationis promulgati, quàm per vestras Ciuitates, & Dioceses publicari solentur, & solent, tanquam excommunicatos, vsque ad satisfactionem condignam, appellacionem remota, cuiuslibet ab omnibus articulis faciant. Dat Laterani VIII. Calend. Martij, Pontificatus nostri anno secundo.*

**D**icent, Summos Pontifices vsos non fuisse censuris ad cogendos Eremitas veri Ordinis D. Augustini ad ferendas cucullas nigras zona pellicea desuper cinctas, sed ad cogendos alios, qui cù aliorum essent ordinum, & diuersi habitus, & instituti, agrè ferebant, proprium habitum relinquere, & alienum assumere. Verum hæc responsio nihil eos iuuat: nam Ordo Eremitarum, qui nunc est, ex quinque solis Congregationibus, siue re, siue solo nomine distinctis constitutus fuit; quarum vna S. Augustini vocabatur, alia de Britannis, alia S. Gulielmi, alia Fratris Ioannis Boni, alia de Fabali, si præter predictas erant alie Congregationes, præter quòd nullus dicit, quæ essent, vel ubi essent illæ, neque ipsi Ordini Eremitarum fuerunt vnitz, nec aliquid cum illo commune habent, nec dicitur Ordo cum illis. Ceterùm ex supradictis quinque Congregationibus nulla fuit, cuius vel institutio, vel habitus in B. Augustinum veluti autorem reduceretur. Et quidem de Congregatione Gulielmitarum hoc patet, & etià ipsi Patres Eremitæ hoc concedunt, & de Congreg. fratris Ioannis Boni, & de Britannis, & de Fabali, idem prorsus dicendum est, & inferius monstrabimus, illorum primæ institutionem, sine certo habitu, sine regula, & sine titulo. Congregatio verò, quæ absolute D. Augustini

VII.

174

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN



nuncupabatur, vel erat eadem cum Congregatione fratris Ioannis Boni, vt fatis euidenter colligitur ex bullis Greg. IX. & Alexandri IV. ad iniuicem collatis: vel si erat distincta, dicendum est, illa fuisse Congregationem Eremitarum Tusciae, quam Innocentius IV. opera Riccardi S. R. Ecclesiae Cardinalis ex Eremitis incerti habitus, iniuicem sub vno capite vnitis constituit, cui Regulam, & titulum Eremitarum S. Augustini donauit, & dictum Cardinalem Riccardum Protectorem dedit, & hanc fuisse Congregationem Eremitarum S. Augustini absolute nuncupatorum, sentit Frater Iordanus lib. 1. cap. 16. & ex illo, D. Antoninus dicto cap. 14. §. 6. dum ait, quod Alexander IV. facta generali vniōe Eremitarum confirmavit illis in Protectorem Riccardum Cardinalem S. Angeli, per praedecessorem suum Innocentium primitus constitutum: Innocentius enim non dederat Riccardum Cardinalem Protectorem Ordini S. Augustini, nisi quia dederat illum dictae Congregationi Eremitarum Tusciae, quos Eremitas S. Augustini appellari mandauit. Quare omnibus ponderatis apparet, non posse aliquo documento authentico probari, hunc habitum nigrum, & cucullatum zona pellicea desuper cinctum, quem Venerab. Patres Eremitae ferunt, Gregorius IX. tempora praecessisse, multo minus monstrabitur, B. Augustinum, aut illum tulisse, aut alijs ferendum dedisse, & praescriptisse.

CAPVT VIGESIMVM SEPTIMVM.

*Confirmatur eadem veritas ex fundamentorū contrariae assertionis euersione, & sermo de Augustini baptismo, & conuersione B. Ambrosio falso adscriptus reprobatur.*

**R**ostremum, illudque non leve argumentum, ad supradictam veritatem monstrandam, sumi potest ex infirmitate fundamentorum contrariae sententiae illorum, qui contendunt B. Augustinum Monasticam, vel Eremiticam professioni addictum, habitum monasticum, & cucullam eremiticam zona praecinctam induisse, & alijs portandam tradidisse: quorum sane opinio si vera esset, non opus fuisset tot commenta meditari, quot ad eandem sententiam firmandam, & suadendam nonnulli finxerunt: Veritas enim quae pulcherrima est Dei filia, nec fucō, nec purpurisso indiget, nec mendacis fulciri appetit, sed nec patitur, sicut nec Deus ipse indiget nostro mendacio,

vt pro illo dolo loquamur. Verum, quod pace contrarium sententiam dixerim, si omnia fundamēta, quibus Augustinianae cucullae assertores nituntur, ad veritatis radios suspensa diligenter expendamus, & testes vctulos ante annos quadringentos, quos ad hanc sententiam probandam profertur, ad tribunal ipsius veritatis in iudicium vocemus, omnes suspectos apertissime conuincemus, quod ne per calumniam, & gratis affirmare videar, proferatur nunc, & examinentur testes, super quorum dictis assertio Augustinianae cucullae Eremiticae potissimum fundatur. Hi sunt, Primus, sermo sub nomine B. Ambrosij de Augustini baptismo, & conuersione. Secundus, Epistola sub nomine Valerij Hipponensis ad Augustinum. Tertius, Epistola sub nomine Innocentij Primi ad Valerium Episcopum Hipponensem. Quartus, Epistola sub nomine Sigiberti ad Macedonium. Quintus, liber sermonum sub nomine B. Augustini ad Eremitas. Sextus, liber sub nomine eiusdem Augustini de vita Eremitica ad sororem. Septimus, Epistola sub nomine eiusdem Augustini ad Presbyteros, Clericum, & Populum Hipponensem, quae incipit: *Ueniam propter scelera &c.* Octauus, Epistola sub nomine Petri Damiani ad Clericos, & Canonicos, iam singulos aduocemus, examinemus, & videamus, an veridici, an falsi sint, & autoribus, quorum nomina praese ferunt, per imposturam attributi.

**P**rimus itaque testis cucullae Eremiticae profertur sermo sub nomine Beati Ambrosij de Augustini baptismo, & conuersione. Hic sermo, habetur inter sermones Beati Ambrosij ordine nonagesimus secundus, & vitimus. in hoc sermone pro Augustini cuculla, & Monachatu ita legitur: *Novum Christianum, noui vestimenti u cuculla nigra induimus, angulo ex corio nobis praecinximus, quod Simplicianus noster ingenti letitia donauit.* De hoc sermone proferam, quae duo Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales Baronius, & Bellarminus scripserunt, ne de meo supercilio censere videar. Baronius tomo 4. sub anno 382. num. 77. ita scribit: *Fertur Ambrosij nomine sermo de baptismo S. Augustini, sed qui ut apertem quidem habeat Ambrosij. Multa sane admodum imperitus scilicet, nam ut de dissimilitudine sibi dicere praetermittamus, quisquam ille fuerit, impostura per facile arguitur, cum ait, Augustinum Carthaginensem fuisse, atque ex gentium cultu factum Christianum. Ipsum namque patria Tagastensem fuisse, nec coluisse aliquando idolatram, licet sectator fuerit Manichaeorum, cum ipsius reprobatione, cum Possidio, luce clarius saepe demonstratur. Impositura quoque ea ex parte autor arguitur, dum habet, ipsum Augustinum cum Ambrosio de pluribus questionibus prolixè saepe disputasse: cum tamen ipse Augustinus de se testetur, nunquam toto illo tempore, quo fuit Mediolani, inuense Ambrosium negotij vacuum, & frequentia accedentium solitarium, quo cum de animo suo longioribus potuisset misere sermonem: adeo ut non dicam disputandi, sed nec, ut ait, daretur copia scribendi. Sunt omnino haec Augustini verba. Certè mihi nulla debeat*

*capia scribendi de tam Sancto Graualo lino, nisi cum aliquid breuiter esset audientem illi meo ososum cum valde, cui resuquirebant, nec vnquam inueniebant. &c. ubi quaeretur, quando quaeretur? &c. fua. Et vnde illud figmentum concinnatum baptismo. Nouum Christianam nomine cuculla nigra induimus, cum moru esse mactatum quemlibet albu induere vestimentum quoque in lib. de Scripturis in Ambrosio huc ait: Sermo quoque in candus de Baptismo scilicet Augustini lortillo. & q. autate Ambrosij: neque vlla mactatum quod in eo sermone dicitur, Ambrosij sapientia à captiuis Augustini liberaret: Augustinus dicit vnde cum Ambrosio, sed eum concionando, ad fitem Catholicam conuersus est, vt car lib. 3. Conf. c. 13 & lib. 6 c. 1. Omitto graues innumeros, idem censentes, xus, nam in ore duorum, vel trium omne verbum.*

**III.** **R**ationes praecipuae, quae illum adserunt, prima, quae sumitur a diuersis sermonibus, & aliorum sermonum, & o. D. Ambrosij. Est enim filius adeo liber demissus, vt ne vnum quidem iota in monum D. Ambrosij redeat. Nec ferere, B. Ambrosium alio dieci genere in sermonibus popularibus, alio in tractandis. Nam omnes alij sermones sunt, & ad populos habiti, & tamen hunc filium redeat, imò omnes quae hoc vno distant, vt vel ex hoc solo capitis contineri possit.

Secunda ratio. Autor sermonis Augustinum Carthaginensem, cum tamen patria Tagastensem fuisse, quod simile, B. Ambrosium ignorasse, qui nouerat, & illius matrem, parentes, & secum Mediolani debebant, & cum Aritizati fuerunt neque enim probabatur tam viri, & publici tum Mediolani Scholastici ignotam fuisse: aut si alij set, non certe illam ignorasset Ambrosium sacro fonte baptismatis abluere de se verò Tagastam à Carthagine lonipocis, & Regniis etiam distitam lum cx vniuersali cosmographia, sed stola Augustini 76. ad Aurelium ferè supposito quod Tagasta Hipponensis pinqua esset. Per quae cessat responsio dicentium, Ambrosium vocasse Augustinensem, sicut exteri vocant o Romanos. Ello enim ita vocasset plura, alias Africae vrbes, & regiones ignota illum vocasset Ambrosium, qui not illius adeo ignarus.

Tertiaratio. Autor huius sermonis